

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

autor rozprawy: **mgr Albert Zastawny**
tytuł rozprawy: **Kultura badeńska w Małopolsce**
promotor: **prof. dr hab. Janusz Krzysztof Kozłowski**
data: **17.07.2017**

Rozprawa doktorska pt. „Kultura badeńska w Małopolsce” ma formę zbioru spójnych tematycznie artykułów opublikowanych i przyjętych do druku w czasopismach naukowych oraz rozdziałów w publikacjach książkowych. Jest to zestaw 22 autorskich oraz współautorskich publikacji, przygotowanych w latach 1999-2017. Przedstawione w nich zagadnienia podejmują problematykę kultury badeńskiej na obszarze Małopolski w zakresie całościowym. Odnoszą się do ustaleń dotyczących jej zasięgu przestrzennego i form osadnictwa, genezy, periodyzacji, chronologii relatywnej i absolutnej, obrządku pogrzebowego oraz lokalnych i zakarpaccich relacji kulturowych. Nakreślony obraz osadnictwa tej kultury na obszarach dorzecza górnej Wisły, w okresie od ok. 3150 do 2900 lat BC, ma charakter ujęcia monograficznego.

W problematyce schyłku młodszej epoki kamienia na terenie ziem polskich oddziaływania kręgu badeńskiego zajmują ważne miejsce. Kultura badeńska w czystej postaci – jako część większego, środkowoeuropejskiego kompleksu kulturowego, występowała tylko na terenie Małopolski zachodniej. Powstała tu lokalna enklawa osadnictwa (grupy Zesławice-Pleszów i Mogiła), którego genezę wiązać należy z migracją ludności z basenu środkowego Dunaju. Równocześnie, nowe zakarpaccie prądy kulturowe, przyswajane w postaci naśladownictw widocznych w kulturze materialnej, przyjmowane były przez istniejące tu wcześniej społeczności miejscowe (przede wszystkim kulturę pucharów lejkowatych). Stworzyło to nową i złożoną sytuację osadniczą, której charakterystyka jest częścią przedstawionej pracy oraz tłem porównawczym dla zagadnień związanych z właściwym osadnictwem badeńskim.

Rezultatem prowadzonych przez autora dysertacji studiów w tym kierunku jest propozycja nowego spojrzenia na problematykę wpływów kręgu badeńskiego na obszarze Małopolski w zakresie ich genezy i periodyzacji oraz datowania. Szczególny nacisk położono na przedstawianie ich jako sekwencyjnych horyzontów zróżnicowanych oddziaływań kulturowych (horyzonty: przedbadeński, badeński klasyczny, epibadeński). Złożony charakter, formy i chronologia impulsów z Południa wywołały w wymienionych horyzontach różne efekty osadnicze: od zapożyczeń elementów kultury świata badeńskiego (tzw. zespoły pucharowo-badeńskie) i krótkotrwałą obecność przedstawicieli terytoriów zakarpaccich (grupy Boleráz i Bošáca), po rozwój stałego i długotrwałego osadnictwa lokalnego (grupy Zesławice-Pleszów i Mogiła kultury badeńskiej), ostatniego w eneolicie dorzecza górnej Wisły reprezentanta kultur pochodzenia naddunajskiego.

A. Zastawny